

א' בניסן התש"פ
26 במרץ 2020

לכבוד

ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו

משרד ראש הממשלה

ירושלים

ראש המטה לביטחון הלאומי

מר מאיר בן שבת

המטה לביטחון לאומי

ירושלים

בדוא"ל ובפקס

בדוא"ל ובפקס

מכובדינו,

הנדון: התפשטות נגיף הקורונה - קיום תהליכי למידה והפקת לקחים בזמן אמת

1. התנועה לטוהר המידות פונה אליך, כמי שעומד בראש חזית המאבק במגפת הקורונה, ומוביל את המאבק הלאומי בה, בבקשה כי תורה על הקמת צוות לביצוע תהליכי תחקור והפקת לקחים אינטגרטיביים ובראייה כוללת, בעניין התמודדות מוסדות המדינה עם מגפת הקורונה בימים אלו. זאת, בלא להמתין לתקופה שלאחר המאבק בהתפשטות הנגיף בישראל, ולאור הצפי לחזרת "גל שני" של הנגיף בחורף הבא. להלן עיקרי הדברים.
2. בימים אלו נאבקת מדינת ישראל, עם שאר מדינות העולם, למנוע את התפשטות נגיף הקורונה, אשר הוכרז על ידי ארגון הבריאות העולמי כמגפה כלל עולמית. הנגיף החדש מהווה סיכון חמור לשלום הציבור. המאבק לבלמת התפשטותו הביא לנקיטת צעדים חסרי תקדים, הכוללים השבתה כמעט מלאה של המשק, גידול חד במספר דורשי העבודה (קרוב למיליון בעת כתיבת מכתבנו זה) והנחיית האזרחים לשהות בביתם, לצד הנחיות חירום רבות נוספות.
3. השלכות המגפה טרם התבררו, אך כבר עתה ברור כי היא גורמת לנזק של עשרות מיליארדים למשק, וזאת לצד הסיכון הגדול לחיי אדם, שכבר קופדו.
4. ביום 22.3.2020 פורסם דו"ח מיוחד של מבקר המדינה בעניין "טיפול מערכת הבריאות במחלות מתפרצות ומתחדשות". הדו"ח עוסק במוכנות המערכת להתמודדות עם מחלות שבכוחן להביא לתחלואה רבה ולפגיעה קשה בבריאות הציבור. אם מידע זה היה מועבר קודם לכן, עוד בחודש ינואר 2020, לידיעת ראש הממשלה ולידיעת שר הבריאות, ייתכן ואפשר היה לשפר את מוכנותה של מערכת הבריאות לקראת התפרצות נגיף הקורונה.
5. כבר עתה מסתבר, לדברי מומחים, כי צפוי "גל שני" של נגיף הקורונה, העתיד להתרגש על ישראל בחורף הבא. תחזית זו אינה רק השערה של מומחים, אלא תרחיש הייחוס אליו

- נערך משרד הבריאות, העומד בחזית הפעילות הממשלתית כנגד הנגיף. כך, ציין מנכ"ל המשרד בראיון כי: "תרחיש הייחוס שלנו מניח שנקודת השיא תגיע בחורף הבא"¹.
6. הנה כי כן, עולה כי משבר הקורונה אשר פגע במדינת ישראל אינו מאורע חולף, אלא משבר מתמשך, אליו נכנסה מערכת הבריאות כשהיא אינה ערוכה לקראתו (כפי שמצוין בדו"ח הביקורת המיוחד) ואשר עתיד לשוב ולפקוד אותה, באופן משמעותי יותר, בחורף הבא.
7. בהתמודדות עם מגפת הקורונה שולבו רשויות רבות ומשרדי ממשלה רבים, בהתאם להיקף האירוע וחומרתו. מטבע הדברים עולות טענות שונות בדבר העבודה המשולבת בין הגופים, התיאום וחלוקת האחריות ביניהם, וטענות נוספות. מאחר שמדובר באירוע שטרם נחוה, קיימת חשיבות עליונה לבדוק את ההתנהלות הבין מערכתית כדי ללמוד על דברים שניתן וחשוב לתקנם, לקראת "הגל השני".
8. בנסיבות אלו, וכאשר ראשי המערכת עוסקים, בימים אלה בהתמודדות עם המשבר הנוכחי, עולה החשש כי תהליך התחקור והפקת הלקחים המערכתית, החיוני כל כך, יידחק הצידה, ואם לא יינקטו הצעדים הנכונים להבטחת קיומו של הליך זה, אנו עלולים חס וחלילה לשלם מחיר כבד על כך עם שובה של מגפת הקורונה בחורף הבא. ברור גם כי ראשי המערכת שנמצאים בתוך האירוע אינם האנשים המתאימים לקיים הליך זה הן בשל היותם מעורבים ישירים, והן בשל העובדה כי הם מקדישים את כל זמנם להתמודדות עם המשבר הנוכחי. והן, ובעיקר, משום שחובה לבחון את ההתמודדות עם המגפה בראייה לאומית ובין ארגונית כוללת.
9. ביום 24.3.2020 פנתה התנועה למבקר המדינה, בהיותו המוסד בעל היכולות המקצועיות והארגוניות הנדרשות לביצוע משימה זו. אולם, נוכח עמדתו הידועה בציבור של המבקר נגד קיום הליך ביקורת בזמן אמת ולנוכח הוצאת מרבית עובדי משרד המבקר לחופשה בעת הזו ספק בידנו האם יבוצע תהליך הלמידה והפקת הלקחים על ידי המבקר.
10. לאור החיוניות וההכרח בקיום הליכי הלימוד בזמן אמת, אנו פונים לכבודו בבקשה כי תורה על הקמת צוות שיבצע, כבר בעת הנוכחית, תהליכי תחקור, למידה והפקת לקחים אינטגרטיביים בראייה כוללת ובזמן אמת. כל זאת כדי לקדם ולשפר את יכולת העמידה והתמודדות של מדינת ישראל עם התפשטות נגיף הקורונה, ובמיוחד לנוכח הצפי ל"גל שני" של המגפה.

בכבוד רב ובברכה,

אלוף (במיל') יעקב (מנדי) אור
חבר הוועד המנהל

אביה אלף, עו"ד
יו"ר הוועד המנהל

העתקים: חה"כ ושר הבריאות, מר יעקב ליצמן
חה"כ ושר הביטחון, מר נפתלי בנט

¹ <https://twitter.com/moshebst/status/1241805025812385797>